

HRVATSKI *glasnik*

XXXVI. godina, 8. broj

19. veljače 2026.

cijena 300 Ft

Mlade Hrvaticice i Hrvati uživaju u hrvatskoj glazbi

FOTO: BETA

10. i 11. stranica

Ministarske zahvalnice

3. stranica

Udruga baranjskih Hrvata

7. stranica

Novo zvono odjekuje Dušnokom

8. i 9. stranica

Važnost zadatka

Opća financijska potpora zajamčena je svim samoupravama koje su udovoljile određenim propisima djelovanja (održavanju obveznog broja sjednica i javne tribine). Iako je riječ o općoj potpori za djelovanje, i u tom su slučaju različite visine potpore, i to na temelju podataka iz posljednjeg popisa stanovništva. To je po mojem mišljenju logično – u mjestima u kojima živi veći broj pripadnika određene narodnosti veća je i aktivnost. Potpora za djelovanje za narodnosne samouprave ove se godine povećala. Mjesne narodnosne samouprave koje djeluju u mjestima gdje je po popisu stanovništva manje od 50 pripadnika određene narodnosti dobivaju potporu 676 000 Ft, a one u kojima taj broj prelazi 50 dobivaju dvostruko – 1 352 000 Ft. Kad bismo željeli nastaviti taj slijed, možda bi se potpora mogla množiti dalje za mjesta u kojima ima 100, 200, 300 pripadnika narodnosti... No nije u redu biti pohlepan jer je u mjestima gdje je veća zajednica većinom veća i aktivnost, a aktivnosti se nagrađuju diferenciranom potporom, no u tom slučaju češće su vidljive nepravde. Kod područnih samouprava potpora je 1 352 000 Ft ako postoji najmanje deset mjesnih narodnosnih samouprava u županiji, a u županiji gdje ima više od 20 mjesnih narodnosnih samouprava određene narodnosti potpora je udvostručena na 2 704 000 Ft. Posebno me obradovalo da su vlasti prepoznale važnost zadatka onih mjesnih ili područnih narodnosnih samouprava koje su održavateljima javne narodnosne odgojno-obrazovne ustanove. Naime, one će od 2026. godine za djelovanje dobivati potporu u iznosu od 4 056 000 forinti, tj. tri puta više nego mjesna narodnosna samouprava koja djeluje u mjestu u kojem je popisano više od 50 pripadnika određene narodnosti. Prema informacijama, u našoj hrvatskoj zajednici samo je jedna mjesna narodnosna samouprava uspjela preuzeti hrvatsku školu u svojem mjestu, a to je Hrvatska samouprava Koljnofa. Koljnofsku školsku ustanovu od 2014. godine preuzela je tamošnja hrvatska samouprava i odonda uspješno djeluje. Od ove godine održavatelj će tako školi moći više pomoći u ostvarivanju obrazovnih ciljeva – očuvanja hrvatskog jezika i kulture, što su, vjerujem, ciljevi Hrvatske samouprave Koljnofa.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Narodne knjižnice u svim kulturama, društvima i nacionalnim jezicima predstavljaju jedan od temeljnih preduvjeta za pristup informacijama i znanju, za poticanje čitateljske pismenosti te cjeloživotnog učenja radi zadovoljenja kulturnih, obrazovnih, informacijskih i osobnih potreba pojedinca.”

O važnosti narodnih knjižnica ne treba posebno govoriti. U okolnostima u kojima se materinski jezik svakodnevno bori za opstanak njihova je uloga neprocjenjiva. Stoga začuđuje činjenica da u sustavu očuvanja narodnosnih zajednica u Mađarskoj zapravo ne postoje narodne knjižnice.

Naime, narodne knjižnice u svim kulturama, društvima i nacionalnim jezicima predstavljaju jedan od temeljnih preduvjeta za pristup informacijama i znanju, za poticanje čitateljske pismenosti te cjeloživotnog učenja radi zadovoljenja kulturnih, obrazovnih, informacijskih i osobnih potreba pojedinca. Svojom mrežom pokretnih knjižnica mogu doprijeti i do najudaljenijih korisnika te do pripadnika svih ranjivih skupina: djece i mladih, starijih osoba i osoba s invaliditetom, omogućujući tako razvoj čitateljske pismenosti te jačanje kompetencija i vještina.

Hrvatskih narodnih knjižnica u Mađarskoj nema. Postoji tek nekoliko škola koje raspolažu skromnim fondom knjiga na hrvatskom jeziku, zatim Državna knjižnica Széchényi s fondom hrvatskih izdanja te nekoliko gradskih knjižnica koje također imaju ograničen broj knjiga na hrvatskom jeziku. Tu je i nekoliko visokoškolskih ustanova čije fakultetske knjižnice posjeduju određeni fond hrvatske literature. U gradskim knjižnicama taj je broj malen i ograničen, a proračunska sredstva za nabavu novih knjiga više su nego skromna.

Tko danas želi doći do knjiga koje su u Mađarskoj izdane na hrvatskom jeziku, morat će se dobro namučiti. U sustavu samoupravljanja ne postoji institucija u kojoj bi se ta izdanja mogla pronaći na jednom mjestu – na policama, dostupna za posudbu i čitanje. Tek nekoliko institucija posjeduje skroman broj izdanja, dok kulturne ustanove u održavanju državne samouprave, prema mojim saznanjima, nemaju javno dostupne knjižne fondove ili su oni više nego simbolični. Često je riječ o prigodničkim zbirkama, nesustavno i neplanski formiranima, ako su uopće inventarizirane.

Ponekad kažem: hvala Bogu ako knjiga ili izdanje na hrvatskom jeziku ima ISSN ili ISBN jer bi kao takvo trebalo biti dostupno u mađarskoj državnoj knjižnici. Knjižnice, kao

i kulturne institucije, imaju širok raspon zadaća. Kultura je, naime, iznimno širok pojam i ne iscrpljuje se u tamburaškom nastupu, folklornom festivalu, ponekoj izložbi, nastupu pjevačkog zbora ili povremenoj promociji knjige.

Posebno mi je zanimljiv bio program Nacionalni čitalački izazov „15 po 15: cijela Hrvatska čita djeci”. Riječ je o kampanji koja je pozvala roditelje, skrbnike, vrtiče, knjižnice i sve odrasle koji se brinu o djeci da 15 dana zaredom čitaju djeci po 15 minuta. Izazov je počeo 15. siječnja 2026. godine, a cilj mu je bio potaknuti stvaranje trajne navike zajedničkog čitanja u obiteljima diljem Hrvatske.

Izazov „15 po 15” temeljio se na jednostavnoj, ali snažnoj poruci: redovitost i kontinuitet čitanja ključni su za djetetov razvoj. Već 15 dana dosljednog čitanja dovoljno je da se uoče prve pozitivne promjene i da čitanje postane dio svakodnevice. Tako malo treba za jednu knjišku priču. U izazovu su mogli sudjelovati roditelji, skrbnici, bake i djedovi, ali i svi drugi koji žele čitati djeci, a prijave su bile otvorene putem mrežnih stranica. Tijekom trajanja izazova sudionici su svakodnevno primali savjete, preporuke te korisne poveznice i materijale uz pristup tematskim sadržajima programa „Rođeni za čitanje”, a nakon završetka imali su priliku podijeliti svoja iskustva.

Brojna domaća i međunarodna istraživanja potvrđuju da čitanje djeci od najranije dobi potiče razvoj govora, obogaćuje rječnik, razvija maštu i jača emocionalnu povezanost između djeteta i odrasle osobe. Samo 15 minuta čitanja dnevno može imati dugoročne učinke, a čitanje djeci pokazalo se jednim od najvažnijih prediktora kasnijeg školskog uspjeha, čak važnijim od razine obrazovanja roditelja ili socioekonomskog statusa obitelji.

Koliko čitamo svojoj djeci na hrvatskom jeziku? Gdje nabavljamo knjige? Koliko sami čitamo na hrvatskom jeziku obogaćujući vlastito znanje? Koliko smo svjesni zaostatka u odnosu na digitalnu knjižničnu revoluciju koja se već dogodila? Prepoznavamo li vrijednost zajedničkog čitanja? Gdje su naše pokretne i stalne knjižnice?

Branka Pavić Blažetin

Dr. Andrea Kolutác-Hasanović i Đuro Jakšić primili ministarsku zahvalnicu

U zajedničkoj organizaciji Ureda Vlade Baranjske županije, Ministarstva kulture i inovacija te Pečuškog narodnog kazališta u povodu Dana mađarske kulture 22. siječnja 2026. godine u Pečuhu je održana svečana priredba. Na njoj su istaknutim djelatnicima kulturnog života Baranjske županije dodijeljene ministarske zahvalnice kao priznanje za njihov uzoran i predan rad.

Među nagrađenima je i dvoje Hrvata iz Mohača. Ministarskom zahvalnicom nagrađen je izrađivač bušarskih maski i rekvizita, drvorezbar, bivši predsjednik Hrvatske samouprave Mohača, danas njezin zastupnik te bivši predsjednik Čitaonice mohačkih Šokaca Đuro Jakšić. Ministarskom zahvalnicom kao priznanjem za izniman stručni rad nagrađena je i etnografinja, povjesničarka, muzeologinja i ravnateljica mohačkog Muzeja Dorotty Kanizsai dr. Andrea Kolutác-Hasanović.

Zahvalnice su im uručene na svečanosti Dana mađarske kulture održanoj u Pečuškom narodnom kazalištu kao priznanje za njihov dugogodišnji i kvalitetan profesionalni rad na području kulture.

Ukupno je oko 40 kulturnih djelatnika iz Baranjske županije primilo ministarska priznanja u obliku zahvalnica. Među dobitnicima bili su muzeolozi, pedagozi, organizatori kulturnih programa, glazbeni umjetnici, predstavnici nacionalnih manjina, čuvari tradicije i mnogi drugi.

Đuro Jakšić

Dr. Andrea Kolutác-Hasanović

Na svečanosti je istaknuta požrtvovna djelatnost lokalnih zajednica u području kulture te snaga očuvanja mađarskih kulturnih vrijednosti. Prema riječima govornika kulturno nasljeđe Baranjske županije iznimno je bogato: vinorodna tradicija Villány, snaga mohačkih buša i raznolikost narodnosnih zajednica svjedoče o tome da je kultura ovdje sastavni dio svakodnevice.

Posebno je naglašena važna uloga pojedinaca koji djeluju na lokalnoj razini – ljudi koji svojim svakodnevnim radom grade zajednice i njeguju povezujuću snagu kulturnih aktivnosti.

Branka Pavić Blažetin
Foto: bama.hu (Péter Löffler)

MINISTARSKA ZAHVALNICA MIŠI ŠAROŠCU

U zajedničkoj organizaciji Ureda Vlade Baranjske županije, Ministarstva kulture i inovacija te Pečuškog narodnog kazališta u povodu Dana mađarske kulture 22. siječnja 2026. godine u Pečuhu je održana svečana priredba. Na njoj su istaknutim djelatnicima kulturnog života Baranjske županije dodijeljene ministarske zahvalnice kao priznanje za njihov uzoran i predan rad.

Među nagrađenima je i Mišo Šarošac, predsjednik Hrvatske samouprave Semelja te predsjednik Plesnog ansambla „Baranja“. Zahvalnicu je primio na svečanosti Dana mađarske kulture – Baranjskoj županijskoj gali i dodjeli nagrada održanoj u Pečuškom narodnom kazalištu kao priznanje za dugogodišnji i kvalitetan profesionalni rad na području kulture.

Ministarska zahvalnica dodjeljuje se fizičkim osobama, radnim skupinama ili zajednicama koje dugotrajno i na visokoj profesionalnoj razini obavljaju svoj rad u okviru ministarstva ili u institucijama, tijelima, gospodarskim društvima i organizacijama koje djeluju u resorima pod upravom ili nadzorom ministra odnosno onima koji su stekli posebne zasluge u obavljanju struč-

Mišo Šarošac

nih zadataka važnih za uspješno djelovanje tih tijela.

Dodjela zahvalnice Miši Šarošcu potvrda je njegova predanog rada i trajnog doprinosa očuvanju i razvoju mađarskog kulturnog života u Pečuhu i Baranji.

Branka Pavić Blažetin

Županijska samouprava najvažnijim smatra njegovanje jezika i kulturne baštine te uključivanje mladih u hrvatski javni život

Hrvatska samouprava Zalske županije zaključila je vrlo aktivnu 2025. godinu. Uz svoje tradicionalne programe pokrenula je i nove projekte i aktivnosti u cilju očuvanja nacionalne samosvijesti u županiji. Organizacija u svojem djelovanju važnim zadatkom smatra koordiniranje hrvatskog društvenog života unutar regije, posredovanje između hrvatskih narodnosnih samouprava na svim razinama, zastupanje hrvatske narodnosne zajednice u županiji, informiranje zajednice o raznim narodnosnim pitanjima te o mogućnostima ostvarivanja narodnosnih prava. Županijska samouprava Zalske županije krajem 2024. godine počela je upravljati bivšim udruženjem suradnje hrvatskih samouprava koje je ponovno sklopljeno u okviru Foruma suradnje mjesnih hrvatskih samouprava Zalske županije. Time je olakšalo usuglašavanje programa i projekata u regiji. Hrvatska samouprava Zalske županije djeluje u sljedećem sastavu: Anica Kovač (predsjednica, ujedno i zastupnica HDS-a), Gábor György (dopredsjednik), Marija Vargović (zastupnica HDS-a), Zorica Lengyel, Timea Hederić Hari, Eva Hederić i Zoltan Kapuvari.

Županijska samouprava kontinuirano djeluje te se tradicionalni programi i projekti nastavljaju. Naravno, unose se i neki noviteti. U posljednje vrijeme samouprava posvećuje posebnu pozornost mladima, potpomaže programe hrvatskih narodnosnih škola u regiji i tamburaške sastave koji okupljaju mlade, organizira tečajeve, vjerske i glazbene programe, pomaže im stipendijom... „Novi sastav županijske samouprave potpuno se slaže s tim da trebamo ulagati u mlade naraštaje, stoga posebnu pozornost dobivaju odgojno-obrazovne ustanove u kojima se odvija učenje hrvatskoga jezika i one udruge koje okupljaju mlade. Budući da one raspolažu skromnim materijalnim sredstvima, često se obrate nama za pomoć, a mi im pomazemo koliko možemo. Naravno, i mi imamo svoje programe u koje se te ustanove i udruge uključuju. Vjerujem da tako treba djelovati jedna regionalna zajednica. Svi znamo da je velik problem gubljenje jezika u regiji, u Zalskoj su županiji nažalost samo tri osnovne škole u kojima se uči hrvatski jezik te u još jednoj kaniškoj vjerskoj gimnaziji postoji mogućnost za učenje hrvatskog jezika kao stranog jezika. Zato naša djeca često nakon završetka osnovne škole zaboravljaju jezik. Upravo smo zbog toga osmislili internetske tečajeve. Prva iskustva jako su dobra jer je današnji svijet takav da se svatko žuri, radi... S internet-skom nastavom može se uštedjeti vrijeme jer nema putovanja, a sudionici mogu učiti u udobnosti svojeg doma. Tečaj je besplatno ponuđen vijećnicima hrvatskih

Pri dodjeli nagrade za vjerski život Josipu Drvoderiću

samouprava i članovima tamburaških sastava. Isto tako uspjeli smo dobiti materijalnu pomoć preko natječaja za mentora učitelja iz matične domovine, pa iz Hrvatske u kerestursku i boršfansku osnovnu školu jedanput tjedno stiže učitelj koji vježba komunikaciju s djecom. Vjerujemo da očuvanje naše zajednice najviše ovisi o njegovanju hrvatskog jezika, kulturne baštine i o mladima koji će nastaviti naš rad”, istaknula je predsjednica Anica Kovač u svojem izvješću o djelovanju samouprave.

Hrvatska samouprava Zalske županije u 2025. godini imala je ukupnih prihoda i

rashoda u iznosu od 11 395 399 forinti, što sadržava i proračun Foruma za suradnju hrvatskih mjesnih samouprava Zalske županije, tj. uplaćenu članarinu samouprava (1 028 000 Ft) i 1 milijun forinti dodatne potpore Hrvatske državne samouprave. Županijska organizacija prošle godine dobila je 3 207 084 Ft državne potpore po zadatku odnosno 1 040 000 Ft za djelovanje. Ostale prihode osigurala je preko raznih natječaja i s iznosom iz prošle godine. Iz svojeg proračuna financirala je internetske tečajeve, kviz o pomurskoj baštini u Keresturu, Hrvatski križni put za mlade u Be-

čehelu, Usavršavanje hrvatskih nastavnika u Keresturu, Zrinjijadu kod Spomen-mjesta Novog Zrina, promociju knjige Josipa Mihovića u Sumartonu, Božićni koncert u Pomurju, izlete za djecu te je utemeljila nagradu za osobe koje su se istaknule djelovanjem na polju očuvanja narodnosne zajednice. Uz nagradu ide i novčana nagrada u iznosu od 50 tisuća forinti. Četiri osobe dobile su plaketu i novčanu nagradu Hrvatske samouprave Zalske županije: učiteljica Biserka Kiš (za osobit doprinos na polju hrvatskog obrazovanja), načelnik Fičehazu te bivši predsjednik Udruženja hrvatskih samouprava Zalske županije dr. Jožo Takač (za istaknuto djelovanje na društveno-političkom polju pomorskih Hrvata), župnik iz Goričana Josip Drvoderić (za pomaganje u hrvatskom vjerskom životu regije) i bivša dopredsjednica županijske samouprave Bernadeta Blažetin (za doprinos u društvenom i kulturnom životu pomorskih Hrvata). Nagrade su svima dodijeljene na raznim mjesnim priredbama u naseljima u kojima oni žive ili rade.

Sastav Hrvatske samouprave Zalske županije

Učenje s mentorom učiteljem

Uz svoje programe županijska samouprava pomaže i aktivnosti drugih samouprava i ustanova. S 400 tisuća forinti potpomagala je sljedeće priredbe: Festival VINO i tambure, Zrinjijadu i Božićni koncert, organizirala je autobus za državno hodočašće (čiji je trošak bio 450 tisuća forinti). S 200 tisuća forinti potpomagala je Hrvatski kulturni dan u Boršfi, proslavu 50. obljetnice Hrvatske osnovne škole Katarine Zrinski u Serdahelu, zatim zajednički izlet nastavnika keresturske škole i njezinih partnerskih škola iz Hrvatske te također izlet keresturskih učenika u Varaždin. Sa 100 tisuća forinti potpomogla je izlaženje dvojezične knjižice recepata „Okusi pomorske kuhinje“ te dvojezične brošure „Nekad davno i sada“.

Dodijelila je jednokratnu stipendiju u iznosu od 100 tisuća forinti kao pomoć u studiranju na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu Martinu Bencešu te je s 85 tisuća forinti potpomagala izradu jedne odore za vitezove Viteškog reda Nikole Zrinskog. Proračun Forumu za suradnju hrvatskih samouprava Zalske županije svaka samouprava – članica je sama predložila za koji program želi iskoristiti materijalna sredstva. Od sredstava Forumu održani su sljedeći programi: Hrvatski piknik u Letinji, Susret hrvatskih zborova u Sepetniku, Hrvatski dan u Petribi, Dan naselja u Pustari, Adventski koncert u Serdahelu, „Pozdrav-

ljamo Mariju“ u Velikoj Kaniži, Tradicionalna jela u Mlinarcima, Žive jaslice u Sumartonu, Dani Zrinskih u Keresturu, Županijski adventski koncert, Izlet u Hrvatsku u Fičehazu, Zrinjijada u Jegerseku, Hrvatski ljetni kamp u Boršfi. Osim organiziranja programa županijska organizacija plaća pretplatu na Hrvatski glasnik za svako hrvatsko naselje (10 komada). Naručila je i hrvatske knjige za hrvatske škole, prati i savjetuje hrvatske samouprave o mogućnostima raznih natječaja te surađuje s udrugama iz Hrvatske.

Prema riječima predsjednice na tome putu nastavljaju dalje. Nedavno su dobili obavijest o uspješnom rezultatu na natječaju Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH za projekt „Riječi koje učimo, zvuci koje molimo“. U sklopu toga nastaviti će s učenjem hrvatskog jezika s mentorom učiteljem te će održati radionice učenja vjerskih pjesama za hrvatske zborove. Predsjednica je istaknula i kako ima još dosta zadataka i ubuduće. Smatra da treba raditi na tome da se mladi uključe u hrvatski javni život. U nekim mjesnim hrvatskim samoupravama vidljiv je pomak, pa i u županijskoj. Naime, za vijećnike su izabrani i mlađi. Njihov broj treba povećati, odnosno isto tako na neki način treba podupirati da se mladi školuju i na hrvatskom polju jer će za nekoliko godina biti kadrovskih problema iz hrvatske struke u hrvatskim pomorskim dječjim vrtićima i školama.

Beta

RACKO PRELO U DUŠNOKU

U nizu pokladnih zabava 24. siječnja održano je i tradicionalno Racko prelo u Dušnoku. Najomiljenija i najposjećenija godišnja priredba rackih Hrvata ponovno je okupila velik broj Dušnočana i njihovih gostiju. U mjesnom domu kulture i ove godine okupilo se više od 200 gostiju svih naraštaja, a među njima najviše mladih.

U Dušnoku je uvijek veselo

Dva tjedna prije prela već se tražila karta više, a ulaznice su una prijed rasprodane.

Kako je uz ostalo istaknula organizatorica Eva Tamaskó, koja je prije deset godina preuzela vodstvo KUD-a „Biser“, za razliku od drugih naselja u Dušnoku je zamjetno više mladih koji pokazuju zanimanje za tom vrstom zabave, za očuvanjem glazbene, plesne i pjevnice tradicije. Zasižno tomu umnogome doprinosi i uspješno djelovanje plesnih društava. Uz ples, glazbu i pjesmu bilo je zanimljivo i zabavno runjenje kukuruza, a uz to i bogata tombola. I ove godine bilo je i gostiju iz brojnih okolnih i udaljenih naselja.

Mnoštvo u zajedničkom kolu

Okupljene je i ove godine zabavljao domaći Orkestar „Zabavna industrija“, koji redovito okuplja dušnočku mladež, ali i sve ljubitelje narodnih melodija i plesova.

S. B. • Foto: Dániel Kiss / KALO hírek

Marindanski šokački bal u Santovu

Veselilo se uz pjesmu i ples

Goste je zabavljala Panonika iz Sombora

Veselilo se uz pjesmu i ples

U organizaciji mjesne hrvatske samouprave u Santovu je u subotu 7. veljače priređen već tradicionalni Marindanski šokački bal. U povodu Svijećnice (2. veljače), blagdana santovačke hrvatske zajednice, proslavljeni su imendani – Marije, Marice i Marini te svi koji toga dana slave imendan. Tradicionalna priredba santovačkih šokačkih Hrvata u mjesnom domu kulture okupila je oko 100 pripadnika mjesne hrvatske zajednice te goste iz Berega, Baje i drugih naselja. Nakon tradicionalne pjesme „Marin, majko, lipe ime“ u izvedbi gostujućeg Orkestra „Panonika“ iz Sombora bal je otvorio predsjednik hrvatske samouprave Stipan Balatinac. U nastavku večeri za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar „Panonika“, koji je prvi put gostovao u Santovu. Okupljeni su se veselili i družili do sitnih sati uz pjesmu, ples i omiljene tamburaške melodije.

S. B. • Foto: S. B.

Godišnja skupština članstva Udruge baranjskih Hrvata

Udruga baranjskih Hrvata (UBH) održala je godišnju skupštinu članstva 16. siječnja 2026. godine u auli Hrvatske škole Miroslava Krleže u Pečuhu. Skupštini je kao gost nazočio i predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac.

Tročlano vodstvo Udruge, na čelu s predsjednikom Blaškom Bošnjakom uz Brigitu Štivić Šandor i Anu Rozinger, pozdravilo je 70-ak članova koji su se odazvali pozivu. Predsjednik je podnio usmeno izvješće o radu i financijama udruge u 2025. godini osvrnuvši se na provedene programe i aktivnosti. Istaknuo je kako je udruga djelovala u skladu s raspoloživim financijskim sredstvima dobivenima preko natječaja Fonda „Gábor Bethlen” i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Bethlen” dobila 2 milijuna forinti za redovito djelovanje, dok je od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske dobila 1500 eura za organizaciju izleta u matičnu domovinu. Od troškova su spomenuti bankovni i poštanski troškovi, knjigovodstvene usluge, troškovi prijevoza autobusom, priredba Kobasijada, put u Požegu uz posjet Muzeju bečarca te kupnja zidnog kalendara koji je tiskan u povodu državnog Dana Hrvata. Od preostalih sredstava planira se u proljeće organizirati posjet selima

Kašad i Baranjsko Petrovo Selo. Predsjednik je pozvao članstvo da iznese prijedloge i ideje za buduće programe te je izvijestio kako je vodstvo udruge prijavilo dva projekta na natječaje Fonda „Gábor Bethlen” – izlet na Vinkovačke jeseni i izlet u Đakovo. Pitanja i prijedloga članstva nije bilo.

Nazočnima se potom obratio predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Joso Ostrogonac. Zahvalio je Udruzi baranjskih Hrvata na članstvu u Savezu. Udruga kao pravni subjekt ima jedan glas na godišnjoj Skupštini Saveza. Zahvalio je i pojedincima koji su članovi Saveza Hrvata u Mađarskoj. Govoreći o predstojećim izborima i aktivnostima Saveza, istaknuo je kako smo pred parlamentarnim izborima i godišnjom Skupštinom Saveza, koja će se održati 9. svibnja u Salanti, te da će za njezino održavanje biti potreban kvorum, pri čemu se računa i na sudjelovanje članova iz Baranje. Osvrnuo se i na članarinu Saveza napomenuvši kako dosad nitko nije isključen zbog neplaćanja članarine jer je riječ o složenoj proceduri. Savez trenutačno broji oko 400 članova, od kojih je znatan broj iz Baranje, što je rezultat dobre suradnje Saveza Hrvata u Mađarskoj i Udruge baranjskih Hrvata.

Riječ je potom dana predsjedniku Hrvatske državne samouprave Ivanu Guga-

Predsjednik Udruge baranjskih Hrvata Blaško Bošnjak

nu, koji je govorio o državnim priredbama HDS-a u Baranji, državnom hodočašću u Dvrljance te planiranim projektima u suradnji s Hrvatskom samoupravom Baranjske županije poput koncerta združenog zbora i tamburaša, usavršavanja zborova i putovanja na Dan Hrvata u Baju. Osvrnuo se i na hrvatsku narodnosnu listu koju je Skupština HDS-a izglasala 13. prosinca 2025. godine te pozvao nazočne da joj daju potporu na parlamentarnim izborima uz pojašnjenje biračkih prava i mogućnosti glasanja. Naglasio je kako je lista sastavljena prema regionalnom načelu te da na njoj sudjeluju predstavnici šest hrvatskih regija u Mađarskoj. U slučaju izbora za hrvatskog glasnogovornika u parlamentu najavio je drukčiji pristup radu – s više izravnih susreta s pojedincima, samoupravama i za-

Treba se i učlaniti

Predsjednik udruge naglasio je važnost aktivnog uključivanja novih članova te zahvalio svima koji redovito plaćaju godišnju članarinu u iznosu od 2400 forinti. Spomenuo je kako postoje i članovi koji članarinu ne uplaćuju, ali dosad nitko zbog toga nije isključen iz udruge.

Posebno je pozdravio goste i članove udruge, među kojima su bili predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Guga, ravnateljica Hrvatske škole Miroslava Krleže Janja Živković-Mandić, predsjednica Hrvatske samouprave Baranjske županije Brigita Štivić Šandor te Vaša urednica.

U svojem obraćanju predsjednik je među ostalim rekao: „Drago mi je što smo se okupili u ovako lijepom broju jer nam je najvažniji cilj druženje. Zahvaljujem svima koji su donijeli ukusne kolače, a veseli me i što vidim mnogo mladih. To znači da imamo i pomladak.”

U financijskom izvješću za 2025. godinu naveo je da je udruga od Fonda „Gábor

Obraćanje predsjednika HDS-a Ivana Guga

jednicama, o čemu će, kako je rekao, više govoriti nakon izbora. Također je najavio da HDS u sljedeća tri mjeseca planira održati sastanke s hrvatskim biračima u svim hrvatskim regijama u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

Zvuk novog zvona odjekuje Dušnokom

Razgovor s velečasnim Sabolčem Tomaškovićem

Naš dragi župnik vlč. Sabolč Tomašković zauvijek se upisao u povijest našega malog sela nabavkom četvrtog zvona za naš župni toranj. Od srca mu zahvaljujemo i ovim putem! Od 1. kolovoza 2024. godine, otkako je došao u Dušnok, bio je vrlo aktivan. Uveo je mnogo novosti, obnovio brojne stvari, a zahvaljujući njemu nakon samo godinu dana dobili smo i novo zvono.

Odakle je došla poticajna misao za ovako velik korak?

Od djetinjstva su me zanimala zvona. Kao srednjoškolac pregledao sam 160 zvona u gornjoj Bačkoj, izradio potpunu dokumentaciju te obradio i život dvojice bačkih zvonoljevača. Pisao sam eseje, natjecao se i postizao dobre rezultate. Tada sam shvatio da, iako se čini samo po sebi razumljivim da u crkvenom tornju zvoni zvono, iza svakog zvona stoji posebna i zanimljiva priča. Dakle, to je mnogo više od pukog brončanog diva u tornju.

Kad sam stigao u Dušnok, među prvim zadatcima bilo je popeti se u toranj i pogledati kakva zvona imamo. Vidio sam da su tri zvona tipično mađarskog načina zvonjenja – s donjim udarcem, kako zvoni 90 % mađarskih zvona. To znači da više na savi-jenom jarmu s osovinom za okretanje bliže sredini plašta zvona. Zbog toga se ne njišu u potpunosti, nego se više klate. Pri elektrifikaciji zvona, zbog slabijih elektromagneta, čak su i jezik vezali kako bi se manje kretalo. Takav vezani jezik nije dobar za trajnost zvona, a proizvodi i neugodniji, tvrdi zvuk. Do 19. stoljeća svugdje je bio uobičajen gornji udar – kod kojeg se osovina nalazi iznad središta zvona. Ta se zvono potpuno zanjše, a jezik se prirodno kreće s njim, pa se svi glasovi čisto javljaju i zvuk bude mnogo ljepši, mekši i dalje se čuje.

S obzirom na to da sam osjetljiv na zvuk zvona, a misleći i na predstojeću svetu godinu – kad se otvaraju sveta vrata i nude različite mogućnosti za stjecanje oprosta, pomislio sam koliko bi bilo lijepo da i naša župa dobije trajan spomen te svete godine – četvrto zvono. Smatram da je u katoličkim crkvama, barem u bačkom okruženju, najčešće tako da imaju upravo četiri zvona. A s četiri zvona mogućnosti zvonjenja mnogo su bogatije.

Najvažniji razlog za nabavu četvrtog zvona ipak je bio ispuniti glazbeni nedostatak. Najmanje zvono zvoni tonom A, srednje F, a veliko B. Nedostajalo je zvono tona D kako bi ljestvica bila potpuna.

Na misnom slavlju zahvalnice 31. prosinca 2024. godine spomenuo sam plan među

Novo zvono

vizijama za novu godinu. Prošle je godine bilo 30 godina otkako je saliveno naše veliko zvono – to je bilo na inicijativu župnog vijećnika Jánosa Matána, a njegova kći dr. Eszter Matán pomogla je u organizaciji lijevanja.

Tko naruči zvono ili nabavi zvono po meni čini nešto vrlo lijepo, ostavlja gotovo vječni spomen potomcima.

Kako je počela sama potraga?

U Njemačkoj se mnoge crkve profaniziraju i zato postoji internetska stranica „Glockenbörse“, koja se bavi prodajom zvona iz takvih crkava. Početkom godine stupio sam u kontakt s njima i u lipnju se pojavila prva prilika za zvono u tonu D. No prodavali su sva zvona zajedno, pa su ih dali drugima jer je nama trebalo samo jedno.

Budući da sam jako želio nabaviti zvono u svetoj godini, pomislio sam javiti se svećenicima u Vojvodini. Ondje je također bilo mnogo švapskih sela koja su se povijesnim događajima ispraznila, a u njih su doseljeni Srbi. Davno sam posjetio neke od tih crkava i sjećao sam se da se u tornju jedne od njih

nalazi veće zvono. Pomislio sam – kolika je šansa da je baš ono ton D? Ali nisam imao što izgubiti. Otišao sam, izmjerio, poslušao zvono uz pomoć tonske ljestvice – i ispostavilo se da je čisti D! Rekao sam da to nije moguće...

Uspio sam postići dogovor s tamošnjim svećenikom, a zatim smo s vrijednim Dušnokanima otišli, skinuli zvono i prenijeli ga u Mađarsku nakon potrebne dokumentacije. Primijetio sam da ih je vrlo ganulo iznijeti zvono iz tako velike i lijepe crkve. Kod kuće smo ga očistili i izmjerili: 173 kg, donji promjer 70 cm, ton D. Na njemu je reljef Svetog Križa, pa smo ga nazvali Zvonik Svetog Križa. Izradio ga je majstor Antun Blazina u Zagrebu.

Predивно, zvono je rođeno na hrvatskom tlu, rukom hrvatskog majstora!

Tako je. Mislio sam i na to da, kad bismo kupili zvono iz Njemačke, ne bismo ga toliko osjećali „svojim“. Zato je važna i znakovita Božja providnost da je u naš toranj došlo upravo jedno zagrebačko zvono, a ne njemačko.

TRENUTAK ZA PJESMU

Tebe molim, Boga svog

Tebe molim, Boga svog,
na oltaru sakritog.
Radost velja,
svaka želja ti si srca mog.

S anđeli te slavim tu,
hvalu, čast uzdajem svu.
Bože jaki, u čas svaki
daj mi pomoć tu.

Kriste, prijatelju moj,
blagoslov mi podaj svoj.
Sa mnom budi, te po svudi
pokraj mene stoj!

Na blagdan 20. kolovoza, nakon velike mise, svečano smo ga ukrašeno donijeli pred crkvu. Tad su ga dočekala tri druga zvona svojim zvukom. Budući da je zvono već bilo posvećeno, ja sam ga samo blagoslovio. Pozdravili smo ga stihovima i pjesmom – istom onom koju su pjevali i prije 31 godinu pri unošenju sadašnjeg velikog zvona. Potom je tjeđan dana bilo izloženo u crkvi.

Zvono je financirano velikodušnim darovima vjernika (pojediniaca i udruga), dok je obnovu starog zvonika i zvonara župa financirala vlastitim sredstvima.

Projekt je počeo 21. kolovoza... Skinuli smo zvona s jarma, razgradili sve grede zvonika, uklonili drveni strop koji je bio poput poda zvonare. Tad smo vidjeli da su četiri glavne grede mnogo više nagrizene nego što smo mislili. Zahvaljujući poduzetnosti Dušnočana već sljedećeg dana stigle su četiri velike grede ariša – svaka teška preko 200 kg, 30 x 30 cm, duge 4 m. Uz pomoć dizalice ugradili smo ih i na njih postavili novi čelični zvonik. On je trokutastog oblika, stojeći, statički mnogo stabilniji, oslanja se na grede i ulazi u najdeblji dio tornja ispod prozora. 28. kolovoza, nešto nakon pola pet, podigli smo i novo zvono. Prije nego što ga je dizalica podigla, djeca su dobila čekiće i mogla su ga zazvoniti na zemlji, kao mali oproštaj prije dizanja u toranj.

Zvona su sad obješena na ravnim drvenim jarmovima, po izvornoj metodi. Zatim je došao majstor za elektrifikaciju zvona, koji je donio elektromotore iz Njemačke te kovane jezike također iz Njemačke. Sad zvona zvone gornjim udarcem – predivno i punim sjajem. Zvonik je u stanju primiti čak pet zvona – dakle ima mjesta i za još jedno, znatno veće.

Koji su najvažniji podatci o našim zvonima?

Naše trenutačno najveće zvono saliveno je 1994. g. u Órbottyánu. Teško je 256 kg, a izradio ga je Miklós Gombos u čast svetog Josipa. Četvrto zvono, o kojem sam govorio, nabavili smo ove godine. Treće zvono teško je 124 kg, a salio ga je Anton Littmann u Pešti 1795. g. To je, koliko znamo, jedino barokno zvono u okolici i obnova koju smo izveli ima karakter spomeničke restauracije – jer je u potpunosti vraćen njegov izvorni izgled star 300 godina. Najmanje zvono teško je 71 kg, a salio ga je Sándor Bóditzy u Baji 1922. g. u čast svetom Alojziju Gonzagi.

Četiri zvona sad zajedno tvore predivnu, harmoničnu cjelinu. Izradili smo i raspored zvonjenja. Sva četiri zvona zajedno zvone na subotnje večernje, nedjeljne i blagdanske mise. Stara tri zvone zajedno kad ispraćamo pokojnika. Radnim danom zvone tri manja.

S novim zvonom

Velika je to radost i zahvalnost za Dušnočane – ne samo da su financijski pomogli nego su i osobno sudjelovali u fizičkom radu. Dolazili su, pomagali, bili zajedno... Za to zaista zaslužuju pohvalu.

I kako se kaže: tinta se još nije ni osušila, a već smo čuli novu vijest – stiglo je i peto, ujedno najveće zvono u naše selo.

O novom zvonu znamo da potječe iz jedne napuštene švapske crkve u južnoj Bačkoj, gdje su od četiri izvorna zvona ostala samo to veliko i najmanje. Krajem listopada, iskoristivši iznenadnu priliku, postigli smo dogovor o kupnji s tamošnjim svećenikom uz znanje biskupije i raseljenih švapskih zajednica u Njemačkoj. Uz pomoć Dušnočana 6. studenoga spustili smo zvono – teško je 630 kg, donji promjer 102,5 cm, zvoni tonom G1, a saliveno je u čast Presvetog Trojstva u zagrebačkoj radionici Berndorfske ljevaonice zvona 1925. g. Na

stražnjoj strani nalazi se reljef Marije Pomocnice – zaštitnice naše kapelice „Feket“. Ove godine zvono slavi 100. rođendan, a svečano ćemo ga unijeti u crkvu na treću, tzv. Gaudete nedjelju došašća i tjeđan dana bit će izloženo prije nego što ga podignemo u toranj. Nabavkom petog, najvećeg zvona u povijesti župe crkveni toranj Dušnoka dobio je jedan od najbrojnijih i najskladnijih ansambala zvona u okolici.

Bogu hvala!

Od srca zahvaljujemo velečasnom na inicijativi, na ogromnoj uloženoj energiji i vremenu, na stručnosti i predanom radu. Zahvaljujući tomu ne samo da nova zvona zvone u dušnočkom tornju nego je i cijeli toranj obnovljen u izvornom obliku – osiguravajući da zvona u Dušnoku još stoljećima zvone jednako lijepo. Zahvalni smo što smo mogli biti dio ovoga povijesnog događaja!

Estera Bogardi

Bogatstvo...

U Dušnoku

HRVATSKI BAL U POMURJU

U organizaciji Hrvatskog kulturno-prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ 7. veljače u Restoranu „István“ u Šormasu je priređen Hrvatski pomurski bal. Bal je otvoren tradicionalnim pomurskim pjesmama u izvedbi Tamburaškog sastava „Stoboš“. Uz uvodne pozdrave ravnateljice zavoda Zorice Prosenjak Matola okupljenima su se obratili i visoki uzvanici: veleposlanik Republike Hrvatske dr. sc. Mladen Andrić, zastupnik u Mađarskom parlamentu Péter Cseresnyés i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gudan. Među gostima bili su diplomatska savjetnica Veleposlanstva RH Marina Sikora, počasni konzul Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži dr. Atila Kos, župnik iz Goričana Josip Drvoderić i predstavnici raznih naselja. Za balsko raspoloženje brinuli su se pomurski tamburaški sastavi „Stoboš“ i „Sumartonski lepi dečki“.

Koji je po redu ovogodišnji Hrvatski pomurski bal, teško je reći. Naime, prvi regionalni hrvatski bal u Pomurju održan je 90-ih godina prošlog stoljeća, a povezuje se s utemeljenjem Društva Horvata kre Mure. Otada se iz godine u godinu naizmjenično organizirao u jednom od hrvatskih pomorskih naselja, a za organizaciju se brinula seoska zajednica uz materijalnu potporu regionalnog društva. Kad u naseljima nije bilo dovoljno prostora, pomursko društvo odlučilo je smjestiti ga u grad pa su se balovi održavali u Velikoj Kaniži. Međutim, poslije je zbog nepoznatih razloga prekinut kontinuitet organiziranja.

TS „Sumartonski lepi dečki“

TS „Stoboš“

Prije osam godina Hrvatska samouprava Zalske županije odlučila je ponovno prirediti regionalni hrvatski bal, a od 2020. godine organizaciju je preuzeo Hrvatski kulturno-prosvjetni zavod „Stipan Blažetin“, naravno, uz pomoć drugih pomorskih organizacija. Hrvatski bal svake godine nosi poruku zajedništva hrvatske zajednice u regiji te naglašava da Hrvati još uvijek postoje na tom području te ponosno njeguju svoju kulturu i tradiciju, koje su temeljne vrijednosti očuvanja identiteta, naglasila je ravnateljica Zavoda „Stipan Blažetin“ Zorica Prosenjak Matola na otvorenju. Dodala je kako je Hrvatski bal prigoda da Hrvati u regiji uz zabavu i druženje učvrste svoju zajednicu i da se prisjete svojih korijena koji ih povezuju. Okupljenima se obratio veleposlanik Republike Hrvatske dr. sc. Mladen Andrić, koji je istaknuo važnost hrvatskih balova na kojima se ljudi

zblizavaju i prisjete toga da su i Hrvati te da su im važni hrvatska kultura i jezik. Parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés već je godinama gost hrvatskih balova te mnogih drugih priredaba koje organiziraju hrvatska naselja. Zahvalio je pomurskoj hrvatskoj zajednici što je očuvala svoj identitet i što se brine o očuvanju zajedništva, što je posebna vrijednost u današnjim vremenima. Zaželio je da to zajedništvo traje još jako dugo. Prije večere zdravicu je držao predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gudan uz želje da se Pomurski bal priredi i iduće godine jer je odlična prilika za druženje, razgovor, prijateljstvo kojim se najlakše održava zajednica.

Ponosni otac s djecom, također tamburašima

Bal su otvorili tamburaši Tamburaškog sastava „Stoboš“ s hrvatskim pomurskim popevkama. Predstavili su nekoliko pjesama sa svojeg novog albuma koji će se predstaviti koncertom 21. i 22. ožujka.

Nakon večere pozornicu je preuzeo Tamburaški sastav „Sumartonski lepi dečki“ u sljedećem sastavu: Marcell Tanai, Dávid Haszon, László Rodek, Dániel Gyuricz, Milán Gyuricz, László Bogárdi i gostujući bubnjar Péter Balázs. Taj tamburaški sastav od pomurskih sastava ima najviše godina iza sebe – utemeljen je 2002. godine, no zbog poslovnih i obiteljskih obveza sumartonski se tamburaši sastaju, vježbaju i nastupaju samo povremeno, ali, kako su rekli, Pomurski hrvatski bal nikako nisu željeli propustiti jer su i emocionalno povezani s njim i pomursku zajednicom. U ime sastava okupljene je na hrvatskom jeziku pozdravio pjevač Dávid Haszon zahvalivši na moguć-

Tijekom zdravice

Pleše se kolo

nosti da sviraju za pomursku zajednicu, s kojom su jako povezani iako mnogi od njih žive u drugim mađarskim regijama. Dodao je kako im je tambura uvijek u srcu, baš kao i prekrasne pjesme hrvatske pop-glazbe od kojih su mnogo aranžirali za tamburašku glazbu i koje od srca nude svim slušateljima.

Nakon sumartonskih tamburaša slijedili su kaniški tamburaši, tj. Tamburaški sastav „Stoboš“, koji je utemeljen pet godina poslije, 2007. godine. Njegovi članovi i danas aktivno sviraju, često nastupaju i u regiji, a i u drugim mjestima. Posljednji važan projekt bio im je skupiti stare pomurske popevke i arhivirati ih. Rezultat tog rada upravo je album koji je objavljen pod naslovom „Pomurski“. Petorica tamburaša – Ákos Havasi, Ádám Havasi, Bálint Horváth, Erik Hegedüs i Máte Vargovics – uvježbani su svirači koji su se podjednako udomačili u narodnim i u popularnim melodijama. Oba

Kako bi malo naraslo i uzbuđenje, za tombolu je prikupljeno mnogo nagrada. Naime, više od 60 sponzora, među kojima su bili brojni pojedinci i poduzetnici, tako je potpomoglo organiziranje bala.

Pustarčice su se zabavljale na balu

Kaniško društvo

pomurska sastava s popularnim hrvatskim pjesama zabavljala su plesače i slušatelje sve do zore. U glazbi su uživali i mlađi i stariji naraštaji, plesalo se u kolu, u paru, a neki su samo zajedno pjevali pjesme Novih fosila, Olivera, Škore, Magazina i mnogih drugih poznatih hrvatskih bendova i pjevača.

Pomurski hrvatski bal i ove je godine doprinio jačanju zajedništva i povezivanja među pripadnicima hrvatske narodnosti kako bi se i na taj način ojačali protiv asimilacije i gubljenja posebnosti koje ih čine upravo onim što jesu – Hrvatima.

Beta

Priznanje Grada Barče Tamburaškom sastavu „Misija“

U povodu Dana mađarske kulture Gradsko vijeće Grada Barče organiziralo je 22. siječnja 2026. svečanost u Kulturnom centru „Zsigmond Móricz“. Bilo je to događanje posvećeno nacionalnoj baštini te književnim, glazbenim i kazališnim vrijednostima, a održano upravo na dan kad je Ferenc Kölcsey 1823. godine dovršio rukopis mađarske himne.

Nakon što je Mješoviti zbor „Lajos Bárdos“ pod dirigentskom palicom dobitnika Lisztove nagrade Attila Kertésza izveo mađarsku himnu, okupljene je pozdravila gradonačelnica Barče Erika Rösler Ander. Uslijedila je dodjela gradskih priznanja te svečani program „Bože, blagoslovi Mađara“ u izvedbi Putujućeg kazališta Déryné.

Na prijedlog Odbora za obrazovanje, kulturu i sport Grada Barče priznanje u povodu Dana mađarske kulture dodijeljeno je Tamburaškom sastavu „Misija“.

Tamburaški sastav „Misija“, sljedbenik nekadašnjeg Orkestra „Vizin“, hrvatski je tradicijski glazbeni sastav koji već dugi niz godina ima aktivnu i važnu ulogu u kulturnom životu grada Barče. Već dvadeset godina djeluje i kao stalni orkestar pratitelj KUD-a „Podravina“ iz Barče, čime doprinosi očuvanju i prenošenju hrvatske i mađarske narodne glazbene i plesne baštine. Umjetnički je voditelj sastava Zoltán Vízvári.

Repertoar Tamburaškog sastava „Misija“ temelji se na hrvatskoj glazbenoj tradiciji uz rijeku Dravu, koju izvode na autentičan način, ali uz bogat i promišljen glazbeni pristup. U njihovim izvedbama jasno su prepoznatljivi i elementi mađarske narodne glazbe, što njihov rad čini vjernim odrazom suživota naroda i kulturnih zajednica na tom području.

Sastav redovito nastupa na manifestacijama u Barči i okolnim naseljima, s objiju strana granice, a njihova je kulturna djelat-

Priznanje je dodijeljeno Tamburaškom sastavu „Misija“

nost prepoznata i na međunarodnoj razini. Nastupali su u Austriji, Slovačkoj, Srbiji, Sjedinjenim Američkim Državama i Hrvatskoj, čime su znatno doprinijeli promociji i ugledu grada Barče.

Posebno je važno istaknuti njihovo dugogodišnje sudjelovanje na manifestaciji Ophod buša u Mohaču, gdje s KUD-om „Podravina“ (koji ove godine obilježava 20 godina djelovanja), predstavljaju Barču i hrvatsku tradiciju uz rijeku Dravu.

U obrazloženju nagrade navodi se kako je Tamburaški sastav „Misija“ svojim višedesetljetnim, dosljednim i predanim djelovanjem znatno doprinio obogaćivanju

kulturnog života grada Barče, očuvanju i prenošenju hrvatske narodne tradicije, jačanju mađarsko-hrvatskih kulturnih veza te povećanju domaće i međunarodne prepoznatljivosti grada. Njihov se rad stoga smatra uzornim primjerom kulturnog djelovanja koje okuplja zajednicu i dugoročno doprinosi vrijednostima kulturne baštine. U vremenima kad se identitet često uzima zdravo za gotovo, ovakvi sastavi podsjećaju nas da se kultura ne nasljeđuje sama od sebe – ona se živi, gradi i prenosi predanim radom.

Branka Pavić Blažetin

ZAGREB – Ovogodišnja 32. zimska škola hrvatskoga folklora, koju organizira Hrvatska matica iseljenika (HMI), završila je 12. siječnja u Sisku, a okupila je sudionike iz Argentine, SAD-a, Švicarske, Njemačke, Austrije, Srbije, Bosne i Hercegovine i Hrvatske. U desetodnevnom programu učenja, rada i razmjene znanja pod vodstvom istaknutih folklorista, etnokoreologa i glazbenih pedagoga sudjelovalo je 127 sudionika. Zimska škola bila je posvećena plesovima, nošnjama i glazbalima alpskog područja, a obuhvatila je tradiciju Zagorja, karlovačkog Pokuplja, jaskanskog prigorja i polja, Istre, gradišćanskih Hrvata, samoborskog, zaprešićkog i vrapčanskog kraja, zagrebačkog prigorja i polja, sesvetskog, zelinskog i vrbovečkog prigorja i polja te Međimurja i Podravine.

Program Zimske škole temelji se na znanstveno-stručnim postavkama koje je još 1964. godine utemeljio Ivan Ivančan, a tijekom desetljeća kontinuirano se razvija i nadograđuje suvremenim pedagoškim i edukacijskim pristupima.

VILLÁNY – U partnerstvu Grada Kutjeva, Gradske samouprave Villány i Neprofitne organizacije za razvoj vinske regije „Tenkes“ počinje provedba projekta „Wine and Heritage Integration for New Experiences“ (identifikacijski broj HUHR/2401/4.6/029). Tim je povodom 29. siječnja 2026. godine izaslanstvo Grada Kutjeva posjetilo Villány. Projektni partneri razmotrili su predstojeće zadatke, uskladili aktivnosti i rokove te izrazili zadovoljstvo zbog početka suradnje.

Mala stranica

IZ ŽIVOTA NAŠIH ŠKOLA

U Hrvatskoj osnovnoj školi u Santovu dje-latnici nude niz zanimljivih programa za polaznike viših razreda. U zimskom razdoblju uvijek im je ponuđeno isprobavanje zimskih sportova. Ove godine čak se i u samom mjestu moglo isprobati sanjkanje jer je bilo

dovoljno snijega. Međutim, osim toga organizirano je za njih i klizanje na klizalištu u Baji, pa su se učenici s razrednicima mogli iskušati u tom zimskom sportu.

Ogroman doživljaj za polaznike Hrvatskog dječjeg vrtića, osnovne škole i

gimnazije Mate Meršića Miloradića bilo je skijanje u Austriji. Polaznici ustanove mogli su naučiti osnove skijanja s profesionalnim trenerima, što je bio nezaboravan doživljaj za sve sudionike.

Beta

KVIZ ZNANJA HRVATSKOG JEZIKA

- Koji je pravilan oblik imperativa glagola *ići* za drugo lice jednine?
a) ideš b) idi c) idemo
- Kojoj vrsti riječi pripada riječ *moj*?
a) glagol b) imenica c) zamjenica
- Koji je od navedenih primjera deminutiv?
a) cvjetić b) cvjetnica c) cvjetica
- Koja je rečenica pravilna?
a) Svi su otišli kući osim mene. b) Otišli su svatko kući osim mene.
c) Svima su otišli kući osim mene.
- Kako se zove glasovna promjena u paru riječi *ruka* > *ručica*?
a) sibilizacija b) jotacija c) palatalizacija
- Koja je rečenica nepravilna?
a) Prolaznici kupovaju cvijeće. b) Prolaznici kupuju cvijeće.
c) Prolaznici su kupovali cvijeće.
- Kako glasi množina riječi *čovjek*?
a) čovjeci b) ljudi c) čovjeki
- Koja je vrsta riječi *mekana*?
a) imenica b) zamjenica c) pridjev
- Kako se piše kratica riječi „i tako dalje“?
a) itako. b) itd. c) itkd.
- Koji je sinonim riječi *žalost*?
a) bol b) tuga c) žed

Zamolite pomoć svojih učitelja i

učitelja kako bi doznali jeste li točno riješili kviz!

Međunarodni dan materinskog jezika

Organizacija za obrazovanje, znanost i kulturu pri Ujedinjenim narodima (UNESCO) donijela je 1999. godine odluku o tome da se 21. veljače proglasi Međunarodnim danom materinskoga jezika. *Materinski jezik* termin je kojim označavamo prvi jezik koji neka osoba nauči u svojoj obitelji. Stručnjaci tvrde da je znanje materinskog jezika vrlo važno pri formiranju mišljenja, a istraživanja pokazuju da osoba koja nije svladala svoj materinski jezik ima problema s učenjem ne samo drugih jezika nego i s učenjem uopće. S uvjerenjem da kulturne i jezične raznolikosti pridonose miru, toleranciji i poštivanju drugih kultura odnosno održivom društvu, UNESCO podsjeća da je temelj višjejezičnog obrazovanja upravo kvalitetno obrazovanje na materinskom jeziku koje podupire učenje, opismenjanje i usvajanje dodatnih jezika. U svijetu koji danas broji više od sedam tisuća živih jezika sposobnost razumijevanja i govorenja više njih postaje ne samo prednost nego i ključ globalne komunikacije, kulturne razmjene i osobnog razvoja. Jezik je u svojoj srži mnogo više od sredstva sporazumijevanja – on je nositelj identiteta, povijesti i načina razmišljanja zajednice.

Beta

FAŠNIČKO VESELJE U SEPETNIKU

Mjesna i hrvatska samouprava Sepetnika 31. siječnja priredile su tradicionalno Fašničko veselje. Zastrašujuće i vesele maske uz veliku buku otjerale su zimu te na fašničkoj vatri izgarale sve prošlogodišnje loše navike. Sudionike Fašničkog veselja pozdravila je predsjednica Hrvatske samouprave Sepetnika Mária Metz, a program su otvorile pjevačice Veselog zbora s hrvatskim pomurskim popevkama te nastavili tamburaši Tamburaškog sastava „Stoboš” iz Velike Kaniže. Veselje je zaokružila plesačnica pomurskih, podravskih i baranjskih plesova koju je vodio učitelj Ivan Magdič.

Zlata Markač nudi krafne

Sudionici Fašničkog veselja u maskama

Pokladno razdoblje uvijek je vrijeme veselja, druženja, maskiranja, zabave, a po tradiciji to je vrijeme iskorišteno za održavanje zabava i svadbi. Tako je sve do Pepelnice, koja je ove godine 18. veljače, kada počinje korizma, priprema za Uskrs. U hrvatskim zajednicama u to se vrijeme također održavaju balovi i fašničke povorke, pa je i Hrvatska samouprava Sepetnika jedan dan posvetila tradicionalnim fašničkim običajima te hrvatskoj glazbi i folkloru.

Članice hrvatskog pjevačkog zbora obukle su se u različite maske i tako dočekivale goste u sportskoj dvorani na fašničkom karnevalu uz dobru hrvatsku glazbu. Gotovo svi sudionici stigli su u maski i s velikom vikom i kreketanjem te su se okupili oko vatre iznad koje je bila obješena tzv. baba zima. Simbolično su je zapalili jer je svatko već željan proljeća, sunca i svjetla. Predsjednica Hrvatske samouprave Sepetnika Mária Metz pozdravila je okupljene te je u nekoliko rečenica na mađarskom jeziku govorila o tradiciji poklada i pozivala okupljene da svatko glasno kaže lošu naviku za koju želi da nestane u novoj godini. Neka sve to izgori na vatri „babe zime”.

Kulturni program otvorile su pjevačice Pjevačkog zbora „Veseli zbor”, koji od samih početaka vodi učiteljica glazbe Laura Tánzos. Članice zbora ne govore hrvatski jezik iako je nekolicina njih rodom iz Hrvat-

skih pomurskih naselja, međutim pjevanje na hrvatskom jeziku odlično im ide i vrlo vole hrvatske popevke. Ima među njima i onih koje su se upisale na tečaj hrvatskog jezika te raspolažu malim fondom riječi odnosno razumiju jednostavnije tekstove, ali ne usude se govoriti na hrvatskom jeziku. Predsjednica hrvatske samouprave smatra da ponajprije treba njegovati hrvatsku kulturu, održavati veze s hrvatskim naseljima i tako jačati važnost hrvatskog jezika. Fašnič-

vanja kulture predaka, a oni su upravo radi toga izdali album pomurskih popevaka.

Nakon koncerta okupljeni su se mogli upoznati s narodnim plesovima Hrvata u Mađarskoj. Učitelj Ivan Magdič predstavio je plesne korake pomurske, podravske i baranjske regije te je uz tamburaše mnoštvo sudionika plesalo kola. Nakon plesačnice veselje se nastavilo zabavom uz glazbu kaniških tamburaša. Na Fašničkom veselju nije izostala ni tradicionalna poslastica,

Članice Pjevačkog zbora „Veseli zbor”

ka povorka također je prilika za njegovanje hrvatske kulture. U tome su ovaj put veliku ulogu imali svirači Tamburaškog sastava „Stoboš”, koji su polusatnim koncertom skrenuli pozornost na ljepote pomurskih popevki. Svirači su naglasili važnost oču-

krafna. Naime, sepetničke žene pobrinule su se za to. Priredbi je podršku dao i načelnik Sepetnika Szabolcs Gergály, koji se posebno raduje aktivnostima hrvatske zajednice u mjestu.

Beta

Utrka Mura – simbol zajedništva

U organizaciji Osnovne škole „Nikola Zrinski” iz Kerestura i Udruge Zrinskih kadeta 17. siječnja održana je 16. Međunarodna utrka Mura. Unatoč snježnoj i smrznutoj stazi sudjelovala su čak 122 trkača od vrtičke do umirovljeničke dobi. Ljubitelji toga sporta pristizali su iz raznih mjesta iz Zalske županije, a i iz Međimurske županije. Bilo je mnogo natjecatelja iz Kerestura, Fićehaza, Velike Kaniže te iz Serdahela, Belezne, Boršfe, Sumartona, Bajče, Mlinaraca, Pacse, Egervara i drugih mjesta te iz Hrvatske: iz Čakovca, Štefanca, Belice, Kotoribe, Donje Dubrave.

I ove godine uz prekrasan krajolik rijeke Mure održana je 16. Međunarodna utrka Mura, koja je unatoč snježnoj i smrznutoj stazi privukla mnogo trkača iz cijele županije te iz susjedne hrvatske županije, tj. iz susjednog Međimurja. Utrka se tradicionalno odvija na stazi koja vodi iz Kalacibe (dio Kerestura) do spomen-mjesta utvrde Novog Zrina te svojom posebnosti i atmosferom iz godine u godinu pruža dodatan doživljaj trkačima. Sudionici utrke i ovaj su se put nadmetali na četirima dionicama: najduža staza bila je polumaraton (21,1 km), zatim četvrtina maratona (10,8 km), osmina maratona (5,275 km) i šesnaestina maratona (2,637 km). Za djecu vrtičke dobi staza je bila duga 800 metara.

Dio trkača iz Hrvatske

Na startu, kod ulaza u Osnovnu školu Nikole Zrinskog, trkače su očekivali organizatori koji su registrirali sudionike za utrku, informirali ih o pojedinostima staze, oznakama na ruti, stanicama za okrepu i o proglašenju rezultata. Uhodanim tempom odvijalo se sve – učiteljice i učitelji već znaju što im je zadatak, kao i Zrinski kadeti. Unaprijed je dogovoreno tko će održati zagrijavanje, tko će dijeliti brojeve za utrku, zapisivati imena, tko će mjeriti vrijeme pojedinih trkača, tko će predati medalje i tako redom. Sve te zadatke iz godine u godinu podijeli učiteljica dr. Erika Rac, koja je ljubiteljica trčanja i koja želi sve više ljudi uključiti u taj sport. Kako ona kaže, to je zapravo jedan od najjeftinijih sportova, a vrlo je zdrav za svaki organizam. Bez obzira na to je li riječ o laganom ili o brzom trčanju, ono svakako dobro utječe i na fizičko i na mentalno zdravlje. Sama utrka zrači ne samo o sportu nego o skladu ljudi koji je organiziraju ili sudjeluju u njoj.

Osim djece vrtičke dobi svi su startali u 10 sati, točno 117 trkača od osnovnoškolske dobi sve do umirovljenika. Prije toga četvero je djece vrtičke dobi otrčalo svoju dionicu. Oni koji su odabrali najveću daljinu mogli su uživati u različitosti staze, blagim uzbrdicama, jezerima, potocima, šumama kojima je vodila asfaltirana cesta, a i makadami, ovaj put pokriveni snijegom i ledom. Svi sudionici koji su uspjeli pretrčati izabranu stazu nagrađeni su spomen-medaljom, a oni koji su osvojili prva tri mjesta dobili su zlatnu, srebrnu i brončanu medalju. Trkači koji su u određenoj daljini ostvarili najbolje vrijeme nagrađeni su i peharom.

Kod starta

Jedna je od glavnih promotorica utrke neumorna učiteljica dr. Erika Rac, koja se i ovaj put vrlo radovala velikom odazivu. Na utrci sudjeluje i pomaže i njezina obitelj. I ovaj put pomagale su joj kćeri, a i trčale, kao i njezini unuci te mnoštvo prijatelja. „Veseli me da se toliko trkača odazvalo, a posebno da među njima ima mojih sadašnjih i bivših učenika. U keresturskoj školi svaki utorak i srijedu organiziramo trčanje. Oko dvadeset učenika redovito sudjeluje i mislim da je to lijep broj. Svakom kažem da je u zdravom tijelu zdrav duh i to je doista tako. Trčanje nas uči mnogočemu, ja ne bih mogla bez njega. Kad ne bih trčala, sigurno bih se razboljela”, rekla je učiteljica Erika. Njezino oduševljenje potiče puno ljudi, pa i trkače iz Međimurja koji redovito dolaze na kerestursku utrku. Kako oni kažu, gostoprimstvo je odlično, sve je vrlo dobro organizirano, lijepo im je čuti hrvatsku riječ, odlično je i društvo, a i svi dobiju prekrasnu spomen-medalju.

Djeca iz dječjeg vrtića

Donosimo rezultate (najbolje rezultate u dionicama). Među muškarcima u šesnaestini maratona najbolje vrijeme imao je Tamás Siebel, u osmini maratona Tamás Kolonics, u četvrtini maratona Saša Horvat, a u polumaratonu István Gorza. Među ženama u šesnaestini maratona najbolje je trčala Jázmin Rácz, u osmini maratona Viola Pintér, u četvrtini maratona Katalin Balázsi- Herczeg, a polumaratonu Andrea Vas Péter. Svi zaslužuju velike čestitke! Sljedeća utrka održat će se u rujnu pod nazivom „Međunarodna utrka Zrinski”.

Beta

HRVATSKA SAMOUPRAVA PEČUHA
PÉCSI HORVÁT ÖNKORMÁNYZAT
 H-7624 Pécs, Esze Tamás utca 3.

POZIV NA JAVNI NATJEČAJ

Hrvatska samouprava Pečuha raspisuje javni natječaj za dodjelu stipendija hrvatskim srednjoškolcima s prebivalištem u Pečuhu.

Na temelju ovoga natječaja dodjeljuju se tri stipendije u vrijednosti od **100 000** forinti za prvo polugodište školske godine 2025./2026.

Pravo na sudjelovanje u javnom natječaju imaju učenici koji ispunjavaju sljedeće opće uvjete:

- pripadaju hrvatskoj zajednici
- imaju prebivalište u gradu Pečuhu.

Uz prijavu za sudjelovanje na javnom natječaju kandidati su dužni priložiti:

1. ispunjen i potpisan obrazac
2. kratak životopis na hrvatskom jeziku s posebnim naglaskom na aktivnosti u hrvatskoj zajednici
3. preporuku razrednika (10 – 20 rečenica) o aktivnosti učenika u razrednoj/školskoj zajednici s posebnim obzirom na hrvatske priredbe
4. potvrdu srednjoškolske obrazovne ustanove da je kandidat polaznik škole
5. ovjerenu presliku svjedodžbe o uspjehu na kraju prvoga polugodišta u školskoj godini 2025./2026.
6. ostale dokumente (diplome s natjecanja, svjedodžbe o jezičnom ispitu, potvrdu o članstvu u plesnoj skupini, zboru, orkestru, sportskom klubu itd.).

Molimo vas da nam pošaljete dokumente koji se odnose isključivo na školsku godinu 2025./2026.!

Prijave na javni natječaj podnose se zaključno do **9. ožujka 2026.** godine.

Prijave s nepotpunom dokumentacijom, neovjerene prijave i neovjerene preslike te nepravovremene prijave neće se razmatrati.

Prijavu treba dostaviti na adresu:

Pécsi Horvát Önkormányzat (Blazsetin István elnök)
7621 Pécs, Jókai tér 11. A épület I. emelet

Informacije:

Marica Dudaš-Gyöngyös
 e-adresa: dudasmatica@gmail.com
 mobilni telefon: 30/1446236

Stjepan Blažetin
predsjednik Hrvatske samouprave Pečuha

Poziv za sudjelovanje na 13. Reviji tradicijske odjeće i izboru najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan RH

Udruga za očuvanje i promicanje hrvatske tradicijske kulture u Bosni i Hercegovini Stećak i Hrvatska matica iseljenika u suradnji s Gradom Tomislavgradom, KIC-om Tomislavgrad i Biogradom na Moru organiziraju trinaestu Reviju tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske, koja se održava od 6. do 12. srpnja 2026. u Tomislavgradu, BiH.

Cilj je toga programa susret i povezivanje Hrvata iz cijeloga svijeta radi promicanja naše zajedničke tradicijske kulture te upoznavanje i pružanje potpore Hrvatima u Bosni i Hercegovini, posebice u jačanju i očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta. Na dosadašnjim revijama i izboru sudjelovale su Hrvatice predstavnice hrvatskih iseljeničkih zajednica iz različitih europskih zemalja, ali i s drugih kontinenata – od Sjeverne i Južne Amerike, Australije i Novog Zelanda, kao i predstavnice hrvatskih manjinskih zajednica.

Kako se prijaviti za natjecanje? Potrebno je prijavni listić najkasnije 15. lipnja 2026. godine uputiti na e-adresu anita.bracic@matis.hr.

Prijavni listić dostupan je na mrežnim stranicama Hrvatske matice iseljenika (<https://matis.hr/novosti/poziv-za-sudjelovanje-na-13-reviji-tradicijske-odjece-i-izboru-najljepse-hrvatice-u-narodnoj-nosnji-izvan-rh/>).

HMI

SUMARTON – Udruga pajaša vina „Sveti Martin“ svake godine obilježava dan svetog Vinka, tj. Vincekovo, u Kamanovim vinogradima. Ovaj put 24. siječnja kod podruma predsjednika Lajoša Vlašića okupili su se vinari kako bi održali obred početka vinogradske godine, prvu rezidbu vinove loze. U simboličnom obrezivanju vinove loze škropljenjem sa starim vinom pomogli su vinari Jožo Vlašić, Dušan Čeke, Tibor Rodek i Jožo Matrai, koji su objesili i kobasicu i prežvurt na lozu kako bi bobice grozda bile duge i debele kao kobasica i prežvurt. Tibor Dombai i Đuro Lukač pobrinuli su se da nikomu ne ostanu suha usta, a Štef Mihović uz harmoniku je otpjevao poznatu vinogradsku pjesmu „Trsek moj zbudi se...“.

VELIKA KANIŽA – Pomurski će grad i u 2026. godini prirediti Državni festival poklada i krafni. Osamnaesti festival po redu priređuje se od 12. do 14. veljače uz mnogo programa u kojima sudjeluju i hrvatske kulturne udruge. U sklopu manifestacije u subotu će se održati natjecanje u pečenju krafni na kojem sudjeluju i ekipe iz hrvatskih pomurskih naselja. U sklopu kulturnog programa nastupit će Kulturno-umjetničko društvo „Sumarton“.